

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาของปัญหา

ในการชำระบัญชีกรณีศาลสั่งตั้งเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เป็นผู้ชำระบัญชีนั้น มักจะเกิดขึ้นจากการที่ห้างหุ้นส่วนหรือบริษัทเลิกกิจการแล้ว แต่ไม่สามารถจะตกลงแบ่งทรัพย์สินกันได้ หรือเกิดกรณีพิพาทระหว่างผู้เป็นหุ้นส่วนหรือผู้ถือหุ้นที่ต้องการจะเลิกกิจการร้องขอต่อศาลให้สั่งเลิกความเป็นหุ้นส่วนหรือบริษัทนั้นๆ และให้ดำเนินการชำระบัญชี

การที่ผู้ร้องขอให้ตั้งบุคคลใดบุคคลหนึ่งเป็นผู้ชำระบัญชีนั้นอีกฝ่ายหนึ่งย่อมไม่มีความไว้วางใจในบุคคลที่ฝ่ายตรงข้ามร้องขอให้เป็นผู้ชำระบัญชี จึงเกิดการโต้แย้งกันในเรื่องการแต่งตั้งผู้ชำระบัญชี หากเกิดกรณีเช่นนี้ขึ้นศาลมักจะสั่งให้ตั้งเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เป็นผู้ชำระบัญชีเสียเอง ทั้งนี้เพราะศาลเห็นว่าเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์นั้นเป็นผู้ที่เหมาะสมในค้ำมมีความเป็นกลางและสามารถจะดำเนินการชำระบัญชีได้

นอกจากกรณีดังกล่าวมานี้ก็มีอีกกรณีหนึ่งที่มีผู้ร้องขอให้เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เป็นผู้ชำระบัญชีคือ กิจการประเภทไม่หวังผลกำไร เช่น สมาคมฉาบฉวย มูลนิธิ ซึ่งมีปัญหาภายใน เช่น การทุจริตจนต้องเลิกดำเนินการ ทุนของสมาคมอาจจะหมดเนื่องจากการทุจริตนั้น จึงไม่สามารถจ้างบุคคลภายนอกเป็นผู้ชำระบัญชีได้ กรณีเช่นนี้ก็จะมีการร้องขอต่อศาลโดยผ่านกรมอัยการให้ตั้งเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เป็นผู้ชำระบัญชีโดยไม่ต้องเสียค่าจ้างในการชำระบัญชี เพียงแต่จ่ายค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นในระหว่างดำเนินการชำระบัญชีเท่านั้น

สืบเนื่องมาจากความขัดแย้งหรือการทุจริตระหว่างผู้เป็นหุ้นส่วนหรือผู้ถือหุ้น จึงทำให้ผู้ชำระบัญชีไม่ได้รับความร่วมมือจากบรรดาผู้เกี่ยวข้องในกิจการ นอกจากนี้ยังมีปัญหาในค้ำมข้อมูลทางบัญชีซึ่งมักจะบันทึกรายการทางบัญชีไม่สมบูรณ์อันเป็นปัญหาที่สำคัญในการสรุปฐานะของกิจการ ณ วันเลิกกิจการ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อให้ทราบขั้นตอนของการชำระบัญชีตามระเบียบที่กระทรวงพาณิชย์ประกาศใช้
2. เพื่อศึกษาเกี่ยวกับปัญหาต่างๆในการดำเนินการชำระบัญชีของผู้ชำระบัญชี กรณีศาลสั่งตั้งเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เป็นผู้ชำระบัญชี

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยเรื่องนี้เป็นการศึกษาถึงปัญหาบางประการในการชำระบัญชีกรณีศาลสั่งตั้งผู้ชำระบัญชี โดยกำหนดขอบเขตการวิจัยดังนี้

1. ศึกษาเกี่ยวกับระเบียบต่างๆที่กระทรวงพาณิชย์ประกาศใช้ในการชำระบัญชี
2. ศึกษาเกี่ยวกับระเบียบต่างๆของกระทรวงยุติธรรมว่าด้วยการดำเนินการชำระบัญชีของเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์
3. ศึกษาเฉพาะกรณีศาลสั่งตั้งเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เป็นผู้ชำระบัญชีเท่านั้น เพราะเป็นกรณีเฉพาะซึ่งผู้เป็นหุ้นส่วนหรือผู้ถือหุ้นมักจะตกลงกันเองไม่ได้จนต้องให้ศาลเป็นผู้สั่งตั้งผู้ชำระบัญชี
4. ศึกษาเฉพาะกรณีของห้างหุ้นส่วนและบริษัทจำกัด

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับการวิจัย

ผู้วิจัยคาดว่าจะได้รับประโยชน์จากการวิจัยดังนี้

1. ได้ทราบถึงปัญหาในทางปฏิบัติของเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ในด้านการชำระบัญชี
2. จะเป็นประโยชน์ต่อผู้ที่กำลังดำเนินการเกี่ยวกับการเลิกกิจการของธุรกิจที่เป็นนิติบุคคล
3. เพื่อเสนอแนะแนวทางในการแก้ปัญหบางประการเกี่ยวกับการชำระบัญชี
4. ผลงานการวิจัยนี้จะเป็นแหล่งข้อมูลอ้างอิงสำหรับเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์และผู้สนใจในงานการชำระบัญชี

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ค้นคว้าและรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการชำระบัญชีจากหนังสือ เอกสารและสิ่งตีพิมพ์ต่างๆ
2. ศึกษาและรวบรวมประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ว่าด้วยการชำระบัญชีและการเลิกห้างหุ้นส่วนหรือบริษัท
3. รวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับระเบียบต่างๆของกระทรวงพาณิชย์และกระทรวงยุติธรรมในส่วนที่เกี่ยวกับการชำระบัญชี
4. ค้นคว้าและศึกษาสำนวนการชำระบัญชีของ เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เพื่อรวบรวมปัญหาแต่ละสำนวนนำมาสรุปและหาแนวทางแก้ไข ปรับปรุง เพื่อลดข้อยุ่งยากในการดำเนินงานชำระบัญชี
5. สัมภาษณ์บุคคลที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการชำระบัญชี

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย